

Logopedie

- *Logos (slovo) + paidea (výchova);*
- *Komunikace je sdělování, přenos informací, využívává výrazové prostředky (komunikátor-komunikant-komuniké-komunikační kanál=předem dohodnutý kód. Komunikace je verbální a neverbální.*
- *mladý vědní obor, zformoval se v 1. polovině 20. století;*
- *v současnosti – na pomezí speciální pedagogiky, medicíny, psychologie a jazykovědy;*
- *zabývá se patologickou stránkou komunikačního procesu; narušenou komunikační schopností;*
- *nejen výslovnost, všechny stránky komunikačního procesu (u dětí i dospělých);*
- *logopedickou intervenci provádí: logoped (speciální pedagog), klinický logoped, logopedický asistent*

Narušená komunikační schopnost

- předmět zájmu logopedie;
- komunikační schopnost jedince je narušena tehdy, když *některá rovina jeho jazykových projevů* (nebo několik rovin současně) *působí interferenčně vzhledem k jeho komunikačním záměrům*;
- může jít o rovinu *foneticko-fonologickou (stavba řeči, vývoj výslovnosti)*, *morfologicko - syntaktickou (gramatická stránka řeči)*, *lexikálně-sémantická (obsahová – slovní zásoba)*, *pragmatická (sociální a psychologická stránka řeči, řeč se používá k regulaci dění ve svém okolí)*.
- o *verbální i nonverbální, mluvenou i grafickou formu komunikace*, její *expresivní i receptivní (přijímání a dekódování sdělení) složku*.

Klasifikace NKS

- vývojová nemluvnost (*vývojová dysfázie*);
- získaná orgánová nemluvnost (*afázie*);
- získaná psychogenní nemluvnost (*mutismus*);
- narušení zvuku řeči (*rinolalie, palatolalie*);
- narušení fluence (plynulosti) řeči (*balbuties, tumultus sermonis*);
- narušení článkování řeči (*dyslalie, dysartrie*);
- narušení grafické stránky řeči – SPU;
- symptomatické poruchy řeči (MO, MR, osoby se zrakovým postižením);
- poruchy hlasu;
- kombinované vady a poruchy řeči;

Vývojová dysfázie

- porucha centrálního charakteru; centrální porucha řeči, jde o neschopnost nebo sníženou schopnost verbálně komunikovat
- *specificky narušený vývoj řeči na základě poškození řečových zón v nejranějších stádiích vývoje mozku- levá hemisféra);*
- systémový charakter – zasahuje receptivní i expresivní složky řeči, výslovnost, gramatickou strukturu i slovní zásobu;
- dlouhodobá logopedická intervence (často i ve školním věku).
- Vývojová dysfázie

Afázie

- *centrální porucha řeči,*
- *vzniká orgánovým poškozením či onemocněním CNS na základě lokálních poškození mozku (cévní MP, úrazy mozku, záněty mozku, nádory aj.*
- dochází ke ztrátě již nabyté schopnosti komunikovat;
- dětská afázie = postihuje vyvíjející se řeč.

ZÍSKANÁ PSYCHOGENNÍ NEMLUVNOST SOUČÁST DEPRESIVNÍHO SYNDROMU, NENÍ ORGANICKY POŠKOZEN CNS

- ***Mutismus:***

- oněmění, *dochází ke ztrátě artikulované řeči*
- narušení na základě *silného psychického traumatu* (úlek, stres, šok, vyčerpání)

-

- ***Elektivní/ selektivní mutismus:***

- oněmění v určitém prostředí nebo s určitými osobami.

Narušení zvuku řeči

- ***Rinolalie (huhňavost):***
- *porucha zvuku řeči, patologicky změněná nosovost (nazalita);*
- *otevřená (nosní rezonance je patologicky zvýšená – úrazy, rozštěpy – proděravělé patro), zavřená – nosní rezonance je patolog. snížena – zduřelá nosní sliznice.*
-
- ***Palatolalie:***
- *dochází k ní na základě rozštěpů v obličejové oblasti a narušení funkce patrohltanového uzávěru;*
- *změny rezonance, porušená artikulace, narušené nonverbální chování;*
- *komplexní péče od narození.*

Narušení plynulosti řeči

- ***Koktavost (balbuties):***
- ***jeden z nejtěžších a nejnápadnějších druhů NKS, v důsledku psychotraumatu, šok, úlek, neg. zážitky, přecvičování leváka aj., dědičnost***
- syndrom komplexního narušení koordinace orgánů participujících na mluvení, projevující se nejnápadněji charakteristickým (tonickým, klonickým) přerušováním plynulosti procesu mluvení; příčiny nejsou dosud úplně objasněny.
- strach z řeči, snaha vyhýbat se řeči, nonverbální poruchy chování, změny v oblasti vegetativní i emocionální. Může vzniknout až LOGOFOBIE.
-
- ***Breptavost (tumultus sermonis):***
- charakteristické je extrémně vysoké tempo řeči, často úplně nesrozumitelná řeč.